

موسسه حقوقی آوای عدالت سروش

رای شماره ۷۸۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص ابطال بند ۲ تصویب نامه شماره ۶۹/۱۸۳۰/ت/۴۷۳۳۰ ک - ۱۳۹۰/۹/۲۰ وزیران عضو کمیسیون ماده (۱) آیین نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات

۱۳۹۴/۷/۶

شماره ۹۱۹/۹۱ --:--

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۴/۶/۲۴ شماره دادنامه: ۷۸۴ کلاس پرونده: ۹۱۹/۹۱

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: شرکت بهدیس تجارت البرز با وکالت خاتم حسنا راشدی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بند ۲ تصویب نامه شماره ۶۹/۱۸۳۰/ت/۴۷۳۳۰ ک - ۱۳۹۰/۹/۲۰ وزیران عضو کمیسیون ماده (۱) آیین نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات

گردش کار: شرکت بهدیس تجارت البرز با وکالت خاتم حسنا راشدی به موجب دادخواستی ابطال بند ۲ تصویب نامه شماره ۶۹/۱۸۳۰/ت/۴۷۳۳۰ ک - ۱۳۹۰/۹/۲۰ وزیران عضو کمیسیون ماده (۱) آیین نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است:

«ریاست محترم دیوان عدالت اداری، احتراماً مستند به وکالتنامه شماره ۷۷۸۰۹ به وکالت از شرکت سهامی خاص بهدیس تجارت البرز ثبت شده به شماره ۲۱۴۱۶۷ به استحضار می رساند:

موکل جهت امور تجاری خویش اقدام به وارد کردن مقادیر قابل توجهی گندم دامی، ذرت دامی و گندم خوراکی به کشور به شرح ذیل کرد:

۱۹۹۶۵۵۰ کیلوگرم گندم دامی طبق پروانه سبز گمرکی به شماره ارزیابی ۶۰۰۰۵۹۱ صادر شده از گمرک امیرآباد به تاریخ صدور ۱۳۹۰/۸/۲۹ و شماره ثبت کوتاژ ۶۰۰۰۵۴۹ - ۱۳۹۰/۸/۲۵

۱۰۵۰۸۰ کیلوگرم گندم خوراکی طبق پروانه سبز گمرکی به شماره ارزیابی ۶۰۰۰۶۴۱ از گمرک امیرآباد به تاریخ صدور ۱۳۹۰/۹/۱۳ و شماره ثبت کوتاژ ۶۰۰۰۶۰۰ - ۱۳۹۰/۹/۱۲

۳۰۰۰۰۰۰ کیلوگرم ذرت دامی طبق پروانه سبز گمرکی به شماره ارزیابی ۶۰۰۰۳۵۳ صادر شده از گمرک امیرآباد به تاریخ صدور ۱۳۹۰/۶/۱۵ و شماره ثبت کوتاژ ۶۰۰۰۳۵۴ - ۱۳۹۰/۶/۱۴

۱۹۵۵۹۷۴ کیلوگرم ذرت دامی طبق پروانه سبز گمرکی شماره ۶۰۰۰۳۵۲ صادر شده از گمرک امیرآباد به تاریخ صدور ۱۳۹۰/۶/۱۵ و شماره ثبت کوتاژ ۶۰۰۰۳۵۳ - ۱۳۹۰/۶/۱۴

پس از ترخیص کالا و پرداخت حقوق ورودی و عوارض قانونی و خروج کالا از گمرک و سپری شدن چند ماه، گمرک با ابلاغ مطالبه نامه های کسر دریافتی با استناد به بخشنامه شماره ۱۹۴۱۹۰/۱۹۲۶۸۶/۹۰/۱۹۴۱۹۰/۷۴۰/۶۶/۷۴۰/۲۴/۷۳۳/۴۶۶/۱۳۹۰/۹/۲۸ دفتر واردات گمرک ایران، برای ذرت دامی و گندم خوراکی ۱٪ (بند ۳ و ۴ بخشنامه مارالذکر) و برای گندم دامی ۴۶٪ حقوق ورودی (بند ۴ بخشنامه مذکور) اضافه بر حقوق و عوارض قانونی زمان ورود که تمام و کمال پرداخت شده، مطالبه کرده است. این بخشنامه پیرو تصویب نامه شماره ۶۹/۱۸۳۰/ت/۴۷۳۳۰ ک - ۱۳۹۰/۹/۲۰ هیأت وزیران ابلاغ شده است. به موجب این مصوبه سود بازرگانی ۱۵۹ قلم از کالاهای کشاورزی تغییر یافت و علی رغم این که تاریخ تصویب مصوبه ۱۳۹۰/۹/۲۰ است و در تاریخ ۱۳۹۰/۹/۱۹ به تأیید رئیس جمهور رسیده، این مصوبه افزایش سود بازرگانی را از تاریخ ۱۳۹۰/۵/۱ (۴ ماه قبل از زمان تصویب) لازم الاجرا کرده است.

این مصوبه به دلایل ذیل بدون توجه به اصول و قواعد حقوقی و مقررات گمرکی اصدار یافته و در آن قسمت باید ابطال شود:

۱- طبق ماده ۴ قانون مدنی ایران، اثر قانون نسبت به آئیه است و قانون نسبت به ماقبل خود اثر ندارد، مگر این که در خود قانون مقررات خاصی نسبت به این موضوع اتخاذ شده باشد و آن هم در مواردی که حقوق مکتسبی برای افراد طبق قوانین سابق استقرار نیافته باشد. سایر مقررات که به صورت آیین نامه و بخشنامه و تصویب نامه و غیر آن وضع می شوند از این اختیار برخوردار نمی باشند و نمی توانند در خود مقررات خاصی نسبت به گذشته داشته باشند.

این امر به کرات در آرای هیأت عمومی دیوان عدالت اداری نیز منعکس شده است. (رای شماره ۱۳۷۱-۱۳۹۳/۹/۱۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری و ...)

۲- همچنین به موجب مصوبات قبلی، حقوق مکتسبی برای وارد کنندگان ایجادشده، وارد کننده ای که با علم به حقوق ورودی و عوارض قانونی تعیین شده در آن تاریخ، اقدام به وارد کردن کالا کرده و اخذ حقوق ورودی که از میزان آن در هنگام ثبت سفارش و حتی در زمان ترخیص و خروج از گمرک از آن اطلاعی نداشته به نوعی مصداق عقاب بلایان است. البته لازم به ذکر است که در هر حال عطف به ماسبق نشدن قوانین، قاعده ای است آمره و تنها جایی می تواند نقض شود که در خود قانون عطف به ماسبق شده باشد و بخشنامه ها و دستورالعملها و مصوبات نمی توانند عطف بماسبق شوند و حقوق مکتسب افراد را در نظر نگیرند.

۳- توجه شما را به این موضوع نیز جلب می نمایم که این مصوبه با ماده ۱۱ آیین نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات نیز در تعارض است به موجب این ماده: کالایی که سود بازرگانی آنها به موجب جدول پیوست این آیین نامه یا تصویب نامه های خاصی از طرف دولت در جهت افزایش تغییر می یابد و کالایی که ممنوع اعلام می شود و همچنین کالایی که شرط ورود آنها در جهت محدودیت تغییر می کند، در صورت انطباق با یکی از شرایط ذیل و با رعایت مقررات قبل از ممنوعیت توسط دولت یا تغییر شرط ورود و یا افزایش سود بازرگانی قابل ترخیص خواهد بود.

۱- قبل از ممنوع شدن توسط دولت یا تغییر شرط ورود و یا افزایش سود بازرگانی، در گمرک موجود بوده و در دفاتر گمرک به ثبت رسیده باشد.

استحضار می‌رساند با عنایت به این که تعیین سود بازرگانی محصولات کشاورزی به موجب ماده (۱۶) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی به عهده هیأت وزیران می‌باشد و مصوبه فوق‌الشاره بر اساس اختیارات ناشی از ماده قانونی مذکور و پس از تصویب توسط وزیران عضو کمیسیون ماده یک آیین نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات صادر گردیده است. لذا ضمن تأیید مراتب در اجرای ماده (۳۰) آیین نامه داخلی دولت از تاریخ مندرج در تصویب نامه (۱۳۹۰/۵/۱) نسبت به اجرای آن اقدام گردیده است. معاون امور گمرک جمهوری اسلامی ایران»

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۴/۶/۲۴ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آرا به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

به موجب ماده ۴ قانون مقررات صادرات و واردات مصوب سال ۱۳۷۲، وزارت بازرگانی [منعت، معدن و تجارت] موظف شده است، تغییرات کلی آیین نامه اجرایی قانون و جداول ضمیمه مقررات صادرات و واردات را با رعایت تشریفات مقرر و قبل از پایان هر سال برای سال بعد و تغییرات موردی آنها را طی سال تهیه و با رعایت حقوق مکتسب به تصویب هیأت وزیران برساند.

نظر به این که تأخیر در انجام این تکلیف قانونی و انتشار تغییرات مورد نظر مقنن پس از موعد پیش بینی شده در قانون و تعیین تاریخ اجرای آن به تاریخ قبل از تصویب مصوبه نافی حقوق مکتسب وارد کنندگانی است که با تعرفه قبلی که تا پیش از مصوبه مورد شکایت حاکم بوده است نسبت به واردات کالا به کشور اقدام کرده اند و سود بازرگانی را بر اساس تعرفه قبلی پرداخته اند، بنابراین اطلاق بند ۲ مصوبه مورد شکایت مبنی بر تعیین تاریخ ۱۳۹۰/۵/۱ جهت اجرا از جهت لحاظ نکردن حقوق مکتسب وارد کنندگانی که با طی تشریفات قانونی مربوط کالاهای و محصولات بخش کشاورزی را ترخیص کرده اند، مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات تشخیص داده می‌شود و به استناد بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدجعفر منتظری/

منبع : سایت مجلس شورای اسلامی